

Medúzaraj

Burián Norbert

Pécsi Tudomány Egyetem, Művészeti Kar

Szobrászművész, ötödik évfolyam

Dr. Habil Gaál Tamás

Harmad év végén észrevettem magamon, hogy megváltozott a gondolkodásom a térről, és a szoborról. A szobor egy fix ponton álló műalkotás, ami jelenlétével befolyásolja, és kitölti a teret. Ezek a befolyásoló tényezők sokfélék lehetnek így például: a szín, forma, anyag, forma, méret, tömeg, szerkezet, hőmérséklet, illat, környezeti viszony, összetétel, más tárgyakkal való összefüggés. Ezzel szemben az installáció lényege az, hogy egy adott teret felszereljen, berendezzen tárgyakkal, és ezek a tárgyak kölcsönösen hassanak egymásra és a térre. Az ötleteimet mindig megpróbáltam besűríteni egy munkába, ami nem nagyon sikerült, ezért elkezdtem gondolkodni azon, hogyan tudnám tágítani a rendelkezésre álló teret annyira, hogy beférjenek a kitalált ötleteim. Nagyon befolyásolta a térrel való gondolkodásomat Ai Weiwei Kínai származású képzőművész, akinek hatalmas méretű térinstallációi világszerte híresek. Az alkotó mindenki által ismert, köznapiban életben használt tárgyakkal épít, egyedi térélményt nyújtó installációkat. A munkáihoz felhasznált anyagok között ott szerepelnek, a különböző asztalok, székek, biciklik, porcelán, plasztikák. Itt szeretnék pár munkát megemlíteni Ai Weiwei-től, a híresebbek közül: *Forever Bicycles (2011) Exhibit at Taipei Fine Art Museum*; *The unilever series, Venice Biennale (2008)*; *He Xie detail, (2012)*; *81 Wooden Balls, Bergen Art (2012)*. Persze egyéb külső befolyásoló tényezők is segítettek a léptékváltásban, és a másfajta tér gondolkodásban. Így jutottam el a térinstallációkig, ahol sokkal nagyobb lehetőséget kaptam, hogy megmutassam a fejemben kialakult terveimet. Korábban volt már egy sikeres kísérletem egy nagyméretű műalkotás elkészítésével, ez egy három részből álló, Morajlás névre hallgató, hordódongákból épített halváz szerkezet volt.

Negyed éves tanulmányaim megkezdésével, teljesen felhagytam a stúdió munkáival. Már a korábbi években is érdekelt a különböző tárgyakkal, és különböző anyagokból összerakott assemblage jellegű munkák. A medúza kitalálásához is sok segítséget nyújtott a talált tárgyak által szerzett tapasztalatom. Az alap, egy talált esernyő vázszerkezete, amihez drót íveket erősítettem pontosan tíz darabot. Az így kapott szerkezetre feszítettem ki a medúza testét megalkotó átlátszó mezőgazdasági fóliát. A vízi élőlény csápjainak formai igényeit szerettem volna vissza adni, amit szintén mezőgazdasági fóliacsíkokból, és festett textilanyagból készítettem el. Az alapja tehát így állt össze, a későbbiekben sajnos változtatnom kellett a vázszerkezeten, mivel nem állt a rendelkezésemre elegendő eldobott esernyő. Ennél a munkánál a tervezés fázis teljesen kimaradt, csak a gyors meglátásom, és formai asszociációm játszott jelentős szerepet. Valójában a kész installáció megálmodásához, a Zsolnay Fesztivál kiírása adta a kezdőlépést. Egy nagyméretű térinstallációnak volt kiírva ez a pályázati helyszín. Itt hatalmas gyalogos forgalom áthaladására számítottak a

fesztiválszervezők. Ezért több szempontot is figyelembe véve kellett megterveznem az ide szánt projektet. A műalkotás térbeli elhelyezésének megismerése után döntöttem, a korábban leírt, kitalált alap medúza formájának végleges méretéről, tömegéről. A helyszín ismeretei alapján, méréseket végeztem. Kiszámoltam, hogy körül-belül hány darab, és milyen méretű medúzára van szükség az általam kitalált hatás eléréséhez. A pályázatot sikeresen elnyertem, a beadott látvány terv szerint körül-belül: huszonöt-harminc darab medúzára volt szükségem a projekt megvalósításához. Ezt a mennyiséget talált esernyőkből, a szoros határidő miatt nem tudtam volna megcsinálni. A medúzák elkészítéséhez tehát valami más módszert, vagy más anyagokat kellett keresnem. De semmiképpen sem szerettem volna eltérni a váz-alap, fémszerkezetű jellegétől. A vázat ezért horganyzott acél drótból készítettem, amivel hatalmas szerencsém volt, mert az egyetem területén találtam erre alkalmas drót huzalt. Ami minden szempontból alkalmas volt nekem, mert horganyzott volt, és ami a legfontosabb, hogy kemény huzal volt. Ez azt jelentette, hogy az általam kitalált módon, egy nagyon tartós váz rendszert lehet belőle készíteni. Ami úgy nézett ki, hogy nyolc azonos nagyságú drót karikát, a karika ívek közös metszés pontjánál összefogadtam kötöző dróttal. Majd az így kapott formát, kisebb drót karika ívekkel erősítettem meg alul, felül és középen is. Az így létrehozott váz rendszer már alkalmas volt arra, hogy a tervem szerint mezőgazdasági fóliát feszítsek a medúza test tömegének eléréséhez. Az élőlény látványos csápjait egyszerűen festett textilanyagból oldottam meg, ami olyan hosszú volt, hogy pont elérjék az emberek, amikor a hídon áthaladnak. A híd egy minden oldalon zárt horganyzott acél szerkezet, ami légifolyosóként köti össze a Zsolnay negyed két oldalát. Az ide megálmodott munkám végeredményében nagy befolyásoló tényezője volt, a fiatalkoromban tett látogatásom a Budaörsi Tropicarium-ban. Különleges élmény volt az, amikor a tengeri élőlényektől hemzsegő medence közepén átsétáltam egy üveg folyosón. Ezt az élményt szerettem volna visszaadni az installáción áthaladó embereknek. De én valahogy szerettem volna ezt az érzést ember közelebbé tenni, úgy hogy ezek a vízi élőlények kézzel is megfoghatóak legyenek.

Összesen két hetem volt a munka megvalósítására, de ez az idő sem volt teljesen elég. Igény be kellett vennem a diáktársaim segítségét a sikeres befejezéshez. Az installáció a fesztivál teljes ideje alatt fent volt, és folyamatosan látogatták gyerekek, és felnőttek egyaránt. Nem gondoltam arra, hogy ilyen népszerű lesz, de nagyon jó érzés volt az, amikor az interneten különböző adatmegosztó portálokon visszaláttam idegen emberek fotóit az installációmmal. Ezen felbuzdulva találtam azt ki, hogy összegyűjtenék pár fotót ezekből, és közönség alkotás formálóját kihasználva kiállítanám ezeket. Ez a projekt még csak a

gyűjtés fázisában van, talán az elkövetkező időkben valamikor összeszedek akkora anyagot, amit már meg lehet mutatni.

Ezzel a kész anyaggal jelentkeztem a Sziget Fesztivál által kiírt Art of Freedom pályázatra. A Zsolnay Fesztiválon készített képekkel plusz látvány tervel jelentkeztem erre a kiírásra, a helyszín teljesen más volt, mint a korábbi. Itt egy ötven méter hosszú fasor közé kellett elhelyezni a munkát. A projekt elnyerése után, kénytelen voltam segítőt fogadni, mert a kiírás alapján megvalósítandó mennyiség meghaladta volna fizikai korlátaimat. Ezért a projektet három egyetemista társam segítségével csináltam végig. A pályázatot kiírok egy adott helyszínre tervezték és ide kellett áttervezni az installáció paramétereit. A megvalósítás itt sokkal bonyolultabb volt, mert különböző katasztrófa, és baleset védelmi előírásoknak kellett megfelelni. Ilyen volt például az, hogy hat méter magasba rögzítettük a medúzákat, azért hogy a teherautók el tudjanak haladni alattuk. A medúzákat mennyiségét meg kellett növelni az adott helyszínre, így a megkívánt darabszám százharmincre emelkedett. Ezt a tömegű medúzát a fák között, cikk-cakk vonalban fától-fáig haladva, kétszáz méternyi rozsdamentes acélsodronyon helyeztünk el. A sodronyt a fákhöz gyors bilincsekkel, és karabinerekkel rögzítettük. A fasorközi, funkcionális szempontok alapján választották a medúzákat, mert a beadott tervezetem alapján világítást is terveztem bele. Ezt az opciót figyelembe véve, ki is használták, hogy a forma hordozhatna magában világító testet. A világítás megoldására led szalagokat használtam, amit könnyen lehetett méretre vágni, és sorban egymás után bekötni. A rendszer kilenc darab alacsony feszültségű trafóval működött, bár nem volt teljesen tökéletes, mert az időjárási viszonyosságoknak köszönhetően gyakran ki mozdultak a szalagok érintkezői. Ezen a fesztiválon más volt az installáció berendezkedése a magasra helyezett látványa miatt. Az emberek itt nem tudtak hozzá érni (pedig nagyon próbálkoztak) a medúzák csápjaihoz. Viszont itt is összekötő szerepe volt a munkámnak, a fesztiválszórakoztató terét kötötte össze a strand résszel, és a kempinggel.

Az egyszerűségéből, és népszerűségéből adódóan sikeres, és minden szempontból tanúságos munkának tartom a Medúzaraj térinstallációmát. Ilyen nagyformátumú munkát nem tudtam volna létrehozni a korábban említett pályázatok nélkül.